

Vreme: 17.07.2026 08:55

Medij: autonomija.info

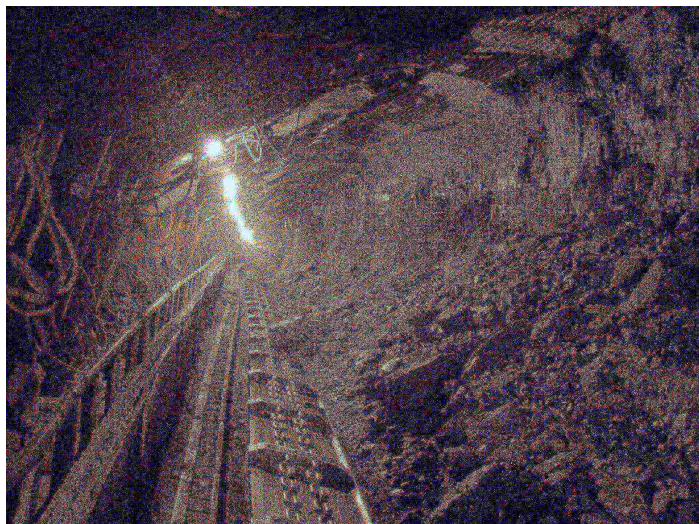
Link: <https://autonomija.info/srbija-iz-indonezije-preko-kineskog-partnera-kupila-milione-tona-uglja/>

Autori: Tamara Jakonic

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS)

Naslov: Srbija iz Indonezije, preko kineskog partnera, kupila milione tona uglja

13408

"Početna cena uglja u Indoneziji se kretala između 30 i 50 evra po toni. Ali, dok stigne do Srbije skoči tri puta."

Šta spaja Srbiju sa hiljadama kilometara udaljenom Indonezijom? Iz te države je u protekle četiri godine nabavljeno više od četiri miliona tona uglja, za potrebe državnog giganta Elektroprivrede Srbije (EPS). A kupovina uglja iz indonežanskih rudnika je, pored ostalog, išla preko posredničke kineske firme, koja je pod kontrolom vlade u Pekingu. Elektroprivreda Srbije je firmi "Shenhua (Shen Hua) International Trading", registrovanoj u Hong Kongu, platila oko 460 miliona evra za nabavku uglja iz Indonezije - pokazuju finansijski izveštaji koje je analizirao Radio Slobodna Evropa (RSE). Ovaj novac je toj firmi isplaćen između 2022. i 2025. godine. Ali, detalji posla ostaju nepoznati. Ugovori srpske Elektroprivrede nisu dostupni javnosti, niti su te dve firme odgovorile na pitanja o detaljima poslovnog aranžmana. Iako nastavlja nabavku uglja iz Indonezije, EPS za RSE kaže da "trenutno nema" ugovor sa kompanijom "Shenhua International Trading". "EPS ima veoma uspešnu saradnju sa kompanijama iz svih delova sveta, i jako dobru saradnju sa kompanijama iz Narodne Republike Kine", navode u odgovoru. Elektroprivreda, međutim, ne odgovara sa kojim firmama sada sarađuje kako bi ugalj iz daleke Indonezije stigao u Srbiju i zašto je u proteklim godinama kao jednog od partnera za uvoz birala kinesku državnu firmu. "Politika i energetika su vrlo tesno povezane u današnjem svetu", ocenjuje za RSE profesor beogradskog Tehnološko-metalurškog fakulteta u penziji Petar Đukić. Poslovi Beograda i Pekinga u sektoru energetike deo su šire saradnje dve države, koju njihovi lideri opisuju kao "čelično prijateljstvo". Srpska Elektroprivreda je sa kineskim firmama do sada imala nekoliko investicija, među kojima se izdvaja izgradnja novog bloka termoelektrane u Kostolcu, na istoku države. Zašto Indonezija? Sa godišnjom proizvodnjom koja premašuje 800 miliona tona, Indonezija je jedan od najvećih proizvođača uglja u svetu. Najveći uvoznici indonežanskog uglja su ključne ekonomije Azije: Kina, Indija, Japan. A od 2022, u drastično manjim količinama u odnosu na azijske države, uvozi ga i Srbija - pokazuju finansijski izveštaji EPS-a, dostupni na sajtu Agencije za privredne registre. I EPS i Ministarstvo rudarstva i energetike, koje je zaduženo za nadzor rada ove državne kompanije, u odgovoru za RSE ističu da se uvozni ugalj koristi za "unapređenje kvaliteta" domaćeg uglja, čiji kvalitet iz godine u godinu opada. Odnosno, kažu da se za proizvodnju struje u termoelektranama uvozni ugalj "meša" sa domaćim - jer ima znatno veću kalorijsku vrednost i sadrži minimalne količine sumpora i pepela, pa samim tim manje i zagađuje okolinu. "Obezbeđeni ugalj na tržištu iz Indonezije se upravo koristi za navedenu namenu", kažu u EPS-u. EPS ocenjuje i da je "energetska nestabilnost na globalnom tržištu" nametnula potrebu da diverzifikuju izvore energenata. Iako ne otkrivaju ko su im poslovni partneri u poslovima nabavke uglja, naglašavaju da zakone "strogo poštuju", a da su postupci transparentni. Prema njihovim podacima, EPS je prošle godine sam proizveo oko 95 odsto uglja utrošenog u termoelektranama, dok je oko pet odsto bilo iz uvoza. Koliko je uglja proizveo EPS? Prema zvaničnim podacima, Elektroprivreda Srbije (EPS) je 2025. godine sama proizvela oko 32,8 miliona tona uglja, što je oko 95 odsto tog energenta utrošenog u srpskim termoelektranama. Oko 1,79 miliona tona uglja, odnosno oko pet odsto, bilo je iz uvoza. Koliko je uglja stiglo iz Indonezije? Iz Indonezije je EPS-u prošle godine stiglo nešto više od milion tona uglja, a oko 700 hiljada tona uvezeno je iz zemalja "u okruženju", kako su opisane u

Vreme: 17.07.2026 08:55

Medij: autonomija.info

Link: <https://autonomija.info/srbija-iz-indonezije-preko-kineskog-partnera-kupila-milione-tona-uglja/>

Autori: Tamara Jakonic

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS)

Naslov: Srbija iz Indonezije, preko kineskog partnera, kupila milione tona uglja

finansijskim izveštajima Elektroprivrede. To su Bosna i Hercegovina, Rumunija, Grčka, Crna Gora. Preko kojih je sve firme ugalj iz susedstva stigao do Srbije, EPS ne odgovara, niti su detalji tih poslova opisani u finansijskim izveštajima - od kupovine preko transporta. Ali, izveštaji od 2022. do 2025. godine pokazuju da je ugalj iz Indonezije stizao preko jednog kineskog partnera. Za nabavku je, tako, bila zadužena kompanija "Shenhua International Trading", registrovana u Hong Kongu. Njena osnovna delatnost je, kako se navodi na sajtu firme, trgovina ugljem i drugim energentima na međunarodnom tržištu. Deo je korporativnog lanca pod kontrolom kineske vlade. Od 2022, kad je nabavka iz Indonezije počela, pa do 2025. godine, variraju količine uvezenog uglja. Rekordna je bila 2023. godina, kada je uvezeni indonežanski ugalj plaćen više od 170 miliona evra. Koliko je firmi 'Shenhua' Elektroprivreda platila ugalj? Finansijska dokumenta EPS-a pokazuju koliki su bili troškovi uglja prema kineskoj kompaniji od 2022. do 2025. godine, u milijardama dinara. EPS-ovi izveštaji opisuju i kako uglju iz Indonezije na dugom putu do Srbije raste cena. Početna cena energenta se, kako stoji u dokumentima, kretala između 30 i 50 evra po toni. Ali, dok stigne do Srbije skoči tri puta. Nakon troškova utovara i istovara, carine i komplikovanog transporta, cena po toni kretala se između 100 i 150 evra. Do kad će se uvoziti indonežanski ugalj? Iako je do prošle godine ugalj nabavljan i iz susedstva Srbije, sada to više nije slučaj. EPS se u 2026. oslanja samo na uvoz iz Indonezije, podaci su Ministarstva rudarstva. "EPS trenutno nema aktivnih ugovora o nabavkama uglja sa dobavljačima iz okruženja, već samo o nabavci iz Indonezije", kaže ministarstvo za RSE. Planirano je, kako stoji u EPS-ovim poslovnim dokumentima, da ove godine iz Indonezije stigne oko 1,4 miliona tona. A na pitanja zašto se ugalj uvozi baš iz Indonezije i da li su razmatrane alternative, nije odgovoreno. "Domaći ugalj koji eksploatišemo je prljav, nepodoban za našu tehnologiju, malo ga je i nedovoljno je kvalitetan", opisuje profesor Petar Đukić. A, kako kaže, u Evropskoj uniji, čije države uglavnom okružuju Srbiju, nije lako naći partnera za uvoz velikih količina uglja - jer je njegova proizvodnja u Evropi na istorijskom minimumu i beleži oštar pad. "Zemlje EU su uglavnom potrošile svoj kvalitetan ugalj i u dobroj meri su prešle na druge izvore, a vode računa i o uvozu i izvozu. Unija je sebi zadala visoke ciljeve da do 2040. bude energetska zasnovana samo na obnovljivim izvorima, da ide u brzu dekarbonizaciju", dodaje on. Odbacivanje uglja kao energenta deo je evropskog plana za smanjenje zagađenja. A da izbaciti ugalj iz upotrebe do 2050. godine obavezala se i Srbija, kao država kandidat za članstvo u EU. Ali, od proizvodnje uglja za sada ne odustaje, niti od uvoza. "Ovo rešenje očigledno nije održivo, jer održiva energetika nikako ne podrazumeva dalji razvoj uglja, nego upravo drastično smanjivanje njegove upotrebe", ukazuje profesor Đukić. Dve trećine proizvedene struje u Srbiji i dalje dolazi iz termoelektrana, koje su na mapi najvećih zagađivača u Evropi. EPS kaže da ulaže u modernizaciju energetske sistema, ali da su termoelektrane i dalje neophodne kako bi se osigurala stabilnost snabdevanja strujom. "Iako sa sve manjim učešćem, uz gradnju zamenskih baznih kapaciteta, rad termoelektrana i korišćenje uglja neophodno je do 2050. godine", naglasili su za RSE. Koliko je tona uglja proizveo, a koliko uvezao EPS? Prema podacima EPS-a i resornog ministarstva, u domaćim kopovima je u 2025. proizvedeno 32,8 miliona tona uglja - što je dva miliona više u odnosu na godinu ranije. Uvoz se, kako kažu, smanjuje iz godine u godinu, a tokom 2025. uvezeno je 1,97 miliona tona uglja, što je manje nego u 2024. i duplo manje nego u 2023. Prema podacima EPS-a i resornog ministarstva, u domaćim kopovima je u 2025. proizvedeno 32,8 miliona tona uglja - što je dva miliona više u odnosu na godinu ranije. Uvoz se, kako kažu, smanjuje iz godine u godinu, a tokom 2025. uvezeno je 1,79 miliona tona uglja, što je manje nego u 2024. i duplo manje nego u 2023. "Trend smanjenja uvoza uglja nastavljen je i u 2026. godini i za šest meseci uvezeno je za 30 odsto manje nego u istom periodu prošle godine", ističu i EPS i ministarstvo u odgovoru za RSE. Kako ugalj iz Indonezije stiže do Srbije? Prva tačka na dugom putu uglja od Indonezije ka Srbiji su rudnici, iz kojih se ovaj energent dalje doprema do velikih indonežanskih luka. Prekookeanski brodovi potom započinju plovidbu ka Evropi, koja može trajati i do 40 dana. Najčešća i najbrža ruta podrazumeva put Indijskim okeanom, kroz Suecki kanal. A kad ugalj stigne u evropske vode, Srbiji su najbliže luke u susednim državama sa izlazom na more. Kako bi iz tih luka uvozni ugalj dopremila do krajnjeg odredišta, Elektroprivreda je raspisivala tendere za transport. Javno dostupni tenderi na portalu javnih nabavki, koje je analizirao RSE, ukazuju na tri rute. Brodovi su, tako, u protekle četiri godine stizali u crnomorsku luku Konstanca u Rumuniji i dve na Jadranskom moru - Bar u Crnoj Gori i Ploče u Hrvatskoj. Za transport iz Bara i Ploča do termoelektrana "Nikola Tesla" (TENT), najvećeg kompleksa u Srbiji, bili su zaduženi vozovi. A uz železničku trasu, za prevoz iz Konstancie koristile su se rečne barže. Dunavom i Savom je, tako, ugalj stizao do TENT-a. Za dopremanje uvoznog uglja iz luka u okruženju do Srbije, EPS je izdvojio više od 160 miliona evra. Pored državnih železničkih firmi u Srbiji i Crnoj Gori - Srbija Kargo i Montecargo, kao partneri su birane i velike firme u Hrvatskoj i Rumuniji u oblasti transporta. Kad je EPS počeo uvoz uglja? Izveštaji EPS-a pre 2021. godine ne pokazuju uvoz uglja iz inostranstva. Domaći kopovi, pre svega Kolubara i Kostolac, bili su dovoljni za potrebe EPS-ovih termoelektrana. A onda je u

Vreme: 17.07.2026 08:55

Medij: autonomija.info

Link: <https://autonomija.info/srbija-iz-indonezije-preko-kineskog-partnera-kupila-milione-tona-uglja/>

Autori: Tamara Jakonic

Teme: Elektroprivreda Srbije (EPS)

Naslov: Srbija iz Indonezije, preko kineskog partnera, kupila milione tona uglja

decembru 2021. došlo do kolapsa elektroenergetskog sistema. U proizvodnim postrojenjima termoelektrane "Nikola Tesla" u Obrenovcu dogodila se havarija, a više desetina hiljada domaćinstava ostalo bez struje. Uzrok je bio loš kvalitet domaćeg uglja. EPS je tada, kako se vidi u izveštajima, pokrenuo uvoz tog energenta iz inostranstva, kako bi održao rad termoelektrana. Ali, uvozila se i struja, a Elektroprivreda je zapala u gubitke. Uvoz je pravdan i poremećajima na tržištu, do kojih je dovela svetska energetska kriza prouzrokovana pandemijom COVID-19 i ruskom invazijom na Ukrajinu. Dok je deo stručne javnosti optuživao rukovodstvo EPS-a za loše upravljanje, kompanija je odgovarala da se svetska kriza "neizbežno prelila na Srbiju" sa "značajnim negativnim posledicama" na poslovanje. A u trku Srbije na svetskom tržištu uglja od tada se uključio i predsednik Aleksandar Vučić. "Nastavljamo da kupujemo (ugalj), svuda, gde stignemo, šta stignemo", opisao je u avgustu 2022. Ali, detalji tih nabavki su izostajali. EPS je ranije, još 2023. godine, odbio da Radiju Slobodna Evropa dostavi podatke o uvozu uglja - sa kojim firmama imaju potpisane ugovore, koliko košta ugalj i ko i kako ga transportuje. Obrazloženje je bilo da su te informacije "poverljive" i da bi njihovo objavljivanje "ugrozilo energetske stabilnost" Srbije. Profesor Petar Đukić ukazuje da je EPS kao državna firma, vlasništvo građana i da zbog toga "ima posebnu odgovornost". "Zato bi bilo sasvim normalno da je poslovanje transparentno, da mi možemo da vidimo šta se tu radi i koji su strateški pravci", naglašava on. "Deo toga možda može da bude u domenu poslovne tajne, ali izveštaj o tome kako posluje, sagledavanje tih nekih paralelnih relacija između naših energetskih kompanija, odnosa države i drugih energetskih kompanija, to bi moralo da bude dostupno građanima", napominje. Na optužbe o netransparentnim poslovima sa uvozom uglja, Ministarstvo rudarstva odgovara da energenti ne podležu primeni Zakona o javnim nabavkama. Odnosno, da EPS može da ih nabavlja bez raspisivanja tendera, ali da uprkos tome poštuje načela konkurentnosti. "Iako nije obavezan da primenjuje odredbe tog Zakona na nabavke uglja za proizvodnju energije, EPS ugalj nabavlja putem javnog poziva na koji sve zainteresovane kompanije mogu da se prijave i koji se objavljuje javno", navodi Ministarstvo u odgovoru za RSE. Kako posluje EPS? EPS drži monopol u proizvodnji i snabdevanju građana i privrede strujom. U 2025. zaradio je više od 360 miliona evra, što ga dovodi u sam vrh najuspešnijih kompanija u Srbiji. EPS je i kompanija koja zapošljava najviše radnika, oko 19 hiljada njih. "Od velikih javnih sistema, najviše para se obrće u sistemu EPS-a", opisuje profesor Petar Đukić. "Ako imate veliku moć, skrivene relacije, nedovoljnu transparentnost i centralizovano odlučivanje, a naročito odlučivanje koje je pod uticajem vladajuće političke strukture, onda ćete uvek imati sumnje na korupciju. Na to nije imun nijedan sistem", dodaje on. Uprkos visokim prihodima od prodaje struje i vrednoj imovini, EPS je godinama zauzimao prvo mesto na listi srpskih kompanija sa najvećim ukupnim gubitkom, zvanični su podaci Agencije za privredne registre. Preneseni gubitak iz prethodnih godina je na kraju 2025. bio oko 1,8 milijarde evra. Elektroprivreda ga pravda ranije nastalim nagomilanim dugovima - odnosno da su decenijski problemi i finansijski kolapsi ostavili dubok trag u poslovanju ovog državnog giganta. Dok EPS poručuje da reforme "kontinuirano sprovodi" i da se "proces transformacije i modernizacije" kompanije nastavlja, reforma Elektroprivrede je godinama na listi zahteva koju Međunarodni monetarni fond postavlja pred vlasti u Beogradu. Nevena Bogdanović (Radio Slobodna Evropa, foto: Pixabay)

